

ZGODOVINA COLLINSOVE NESREČE IN TRPLJENJA

V skrivnostni duplini se je zakasnilo reševalno delo in Collins je umrl v svoji podzemljski ječi od glada. — Onemogočena so bila vsa prizadevanja, da ga rešijo. — Tla v ozkem rovu so se dvignila in treba je bilo kopati navpični rov.

Izgubljeni boj, da se reši Floyd Collinsa, predstavlja povest sedemnajst dni trajajočih upanj in razočaranj, ponesrečenih poskusov ter končne tragedije, ki se je završila v trenutku, ko so dospeli reševalci do ponesrečenega ter ga našli mrtvega.

V petek zjutraj, dne 30. januarja, je splezal Collins, ki je razkril Kristalno jamo, v Sand Cave, da najde prehod, ki bi vodil v Mammoth Cave. Že preje se je enkrat izgubil v duplini ter je naročil svojemu bratu, Homerju, naj ga pride iskat, če bi se ne vrnil prihodnjega dne.

Collins ni našel prehoda v Mammoth Cave, a rekel, da je našel nadaljno duplino, o kateri je izjavil, de prekaša vse, kar jih je videl dotedaj.

Približno tristo čevljev od vhoda v Sand Cave, v nekem nizkem, ozkem tunelu, se mu je zataknila leva noga. Sunil je z nogo, da jo oprosti in nekako sedem ton težka skala se je odtrgala ter pokopala njegovo levo nogo pod seboj. Kričal je, dokler ni bil hripav, a nikdo ni prišel.

V soboto, dan pozneje, je zlezal v duplino Jewell Estes, sin nekega farmerja, ter našel Collinsa. Poslali so navzdol dečka, kajti nekateri deli tunela so bili tako ozki, da bi se ne mogel splaziti skozi odraščeni in močan človek.

Telo Collinsa je skoro popolnoma zamašilo tunel na točki, kjer je padla nanj skala. Reševalci niso mogli priti niti do noge in ves dotični dan so skušali razširiti stene tunela. Posluževali so se plamenic, da segrejejo skalo, vsled česar bi se lažje drobila.

Od vhoda vodi tunel navzdol zelo strmo, napravi nekako v sredini poti pravi "loop the loop", nakar se tunnel nekoliko razširi. Za tem pride napičen padec osemih čevljev, nakar strm padec, vodeč do skoro vodoravnega tunela, v katerem je bil zajet Collins.

V tunel so spravili dvigalo, da dvigne skalo, a stroja ni bilo mogoče postaviti. Električnih vrtalcev ni bilo mogoče rabiti, ker bi se brez dvoma porušil strop vsled močnih vibracij. V takem slučaju bi bil jetnik zdrobljen. Reševalci so mislili na obupni poskus, da mu odrežejo nogo, a tudi tega ni bilo mogoče storiti, ker ni bilo dovolj prostora za operacijo.

Podvezali so telo Collinsa, a ga niso mogli povleči ven. Skušali so tudi namazati nogo z mastjo, da bi bila bolj spolzka, a tudi ta poskus se ni obnesel. Kmalu nato so se pričela dvigati tla ozkega in nizkega vodoravnega tunela, in jetnik je bil v kratkem popolnoma odrezan od ostalega sveta.

Nobenega pomena ni imelo kopati skozi tunel, ker ni bilo dovolj prostora za delo. Dinamita niso mogli rabiti, ker bi brez dvoma ubil Collinsa. Edino preostalo upanje je bilo v možnosti, da se izkoplje navpičen rov do mesta, kjer je ležal Collins.

Rudarji so pričeli kopati navpični rov v kratkih šifih, a domačini in znanstveniki, ki poznajo formacije takih podzemljskih duplin v onem delu Kentucky-ja, so skušali najti nadaljni dohod.

Vsa tozadevna prizadevanja pa so se izjalovila, čeprav so nalili v duplino bananskega olja, ki ima močan duh, a je neškodljivo, v upanju, da bo prodrl duh na kakem drugem mestu, če je sploh kak drugi dostop.

Vsaki dan so vprizarjali poskuse z radio, da ugotove, če jetnik še živi. V sredo ni bilo nobenega znaka več o življenju jetnika. Kopanje navpičnega rova je bilo zamudno in počasno ter zvezano z velikimi težavami.

Poštna predloga sprejeta v senatu.

Senat je sprejel predlogo ki določa povišanje plač poštinih uslužbencev ter tudi povišanje pristojbin.

WASHINGTON, D. C., 17. febr. Senator Harrison iz Missisipi je izvedel uspešen boj za predlogo, ki določa povišanje plač poštinih uslužbencev ter zagotovil njen sprejem. Demokratije in republikanci farmarskega bloka so se združili ter sprejeli njegov amandament, da se izloči dodatno plačilo enega centa za parcel post pakete. Ta predlog je bil sprejet z 42 glasovi proti 38.

Predloga določa kolektiranje dohodkov v znesku približno \$37.000.000. Harrisonov amandament je izbrisal določbo, ki bi prinašala nadaljnjih devet milijonov dolarjev na leto.

Včeraj so napovedali, da bo večinski predlog, če mu bo predložena v obliki kot jo je sprejel senat. Poslanska zbornica bo vztrajala pri svoji lastni odredbi, ki bi prinašala na leto \$66.000.000 novih dohodkov. Senator Harrison je rekel včeraj, da ne bo nikdar privolil v povišano poštino za parcel post pošiljke ker bi bili vsled tega prizadelet farmerji bolj kot kak drugi razred.

Njegov argument se glasi, da ne sme kongres obdačiti farmerja ter odpušiti lastnikom velikih listov dodatno poštino.

Novi finski predsednik.

HELSINGFORS, Finska 17. februarja. — Dr. Relander, governor provincie Viborg, je bil izvoljen predsednikom Finske s 172 glasovi proti 109 glasovom.

Dr. Relander, ki je star dva in štirideset let, je na odličnem način sodeloval pri gospodarskem razvoju Finske. Leta 1919 je bil pred sednik parlamenta.

Urad predsednika republike bo nastopil dne 1. marca.

30,000 se je udeležilo pogreba.

DORTMUND, Vestfalska, 17. februarja. — Več kot trideset tisoč ljudi se je udeležilo pogreba 136 žrtev eksplozije v rovu. Velikanske ljudske množice so tvorile špalir, zvonovi so zvonili in vsa javna poslopja so imela zastave na poldrogu, ovite s črnim florom.

Smrt zadnjega Lincolnovega delegata.

CHICAGO, Ill., 17. februarja. Addison Proctor, zadnji delegatov konvencije v Chicagu leta 1860, ki je nominiral Lincoln za predsedniški urad, je umrl včeraj tukaj.

Rusko-japonska trgovinska pogodba.

TOKIO, Japonska 18. febr. — Rusko-japonska trgovinska pogodba nudi Japoncem velike koncesije, posebno take, ki se tičejo izkoriščanja petrolejskih polja.

BOJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Zaustavljeno pa- danje franka.

Ministrski predsed. Herriot je predlagal odpravo kontrole nad delnicami in bondi, da ne bo kapital uhajal iz dežele.

Francoski frank je strašno zopet oslabil. Francoski kapitalisti so poslali nič manj kot 700.000.000 dolarjev v inozemstvo, pred vsem v Ameriko, ker ni nikdo vedel, kaj se bo pripetilo.

PARIZ, Francija, 17. febr. — Običajni tedenski finančni predlog, ki predstavlja zahtevno točko v parikih nedeljskih listih je bil vse preje kot zadovoljiv za francoski narod.

Barometer borze naznanja vihar, — je pisal Temps. — Ta barometer, katerega ne kontrolira nikdo, registrira javno mnenje celega sveta.

Pozivi ministrskega predsednika Herriota na narod niso mogli uplivati na izpremembe v vrednosti franka, kajti javno mnenje ne veruje več besedam voditeljev, pač pa zahteva dejanj in sicer dejanj, katera narekuje zdrava človeška pamet.

List očita vladi, da se najbrž ne zaveda dejstva, da morajo dovesti njeni dnevi, izvanredni izdatki neposredno do inflacije ali zmanjšanja vrednosti narodne valute.

Journal des Debats piše, da je bila prenapeljena, domneva, da je valuta že sedaj stabilizirana.

Inozemska spekulacija ni uvedla sedaj gibanja kot smo ga opazili lansko leto, — pravi list. — Le preveč jasn je vzrok tega pomanjkanja zaupanja, ki sili toliko Francozov, da spravijo svoj kapital na varno v inozemstvo.

Proračun, katerega je izdelal finančni minister kaže izdatke v znesku skoro 33 tisoč milijonov frankov, a poslanska zbornica je povišala izdatke na več kot 34 tisoč milijonov frankov in nekateri naši davkoplačevalci občutijo precejšnjo bojazen vspricho davčnega bremena, katero se jim skuša naložiti s temi povečanimi izdatki. Socijalistični kongres v Grenoble je očito razkril to razpoloženje.

PARIZ, Francija, 17. febr. — Padanje vrednosti francoskega franka je bilo včeraj ustavljeno, in Francija je pričela lažje dihati. Odločno padanje je v soboto, ki je povzročilo živčno paniko, je bilo deloma ustavljeno vsled pričakovanja važnega govora ministrskega predsednika Herriota glede novih finančnih odredb in deloma vsled akcije borze.

Herriot je imel svoj govor v poslanski zbornici včeraj popoldne in opozicija je bila pripravljena napasti ga, če bi ji ne nudil koncesij, dočim so bili socijalisti pripravljeno ogroziti njegovo stališče, če bi skušali nuditi desnici kake koncesije.

Teško je je predstavljati delikatno nalogo, katero je imel Herriot, a dal je zadovoljive obljube, ne da bi izgubil podpore socijalistov. Obljubil je, da bo odpravil kuponski memorandum za kontrolo delnic in bondov. To postavilo je uveljavila vlada Poincarreja.

Socijalisti so sprejeli to in desnica je bila zadovoljna, kajti odpravljanje te postavbe bo onemogočilo kontrolo lastništva, ker bo nemogoče pobirati dohodninski davek na to lastnino.

Herriot je pojasnil, da je postavba slabo sestavljena, a glavni vzrok za razveljavljanje postavbe je preprečiti lastnikom bondov pošiljanje narodnih bondov v inozemstvo, kjer se jih je prodaja

Thyssen so oboga- teli tekom vojne.

Nemški socijalistični list "Vorwaerts" pravi, da so bogastva Thyssenove družine neizmerno narasla tekom svetovne vojne.

BERLIN, Nemčija, 16. febr. — Socijalistični organ "Vorwaerts", ki utemeljuje svoj argument s prospektom, katerega je izdala Thyssenova tvrdka v namenu, da klobi na Wall Streetu posojilo v znesku dvanajstih milijonov dolarjev, je dokazal, da je stari August Thyssen, načelnik velikanškega podjetja v Ruhru, popepelil svoje premoženje tekom vojne in izza onega časa naprej. Thyssen ima več sinov in med temi je v podjetjih očeta najbolj aktiven Fritz.

Soglasno s prospektom Thyssena znaša mednarodna vrednost njegove lastnine, — obstoječe iz premagovnikov, jeklarskih naprav, toplotne in zemljišče, — tisoč milijonov zlatih mark ali \$250.000.000, dočim niso mogla biti leta 1914 njegova skupna poslastva vredna več kot dvesto milijonov zlatih mark.

Na ta način vidi lahko človek, — pravi "Vorwaerts", — kaj lahko napravi mož, kojega družina je pričela leta 1871 s temelnim kapitalom \$18.000, — kljub vojnim izgubam, vojnim davkom ter oviram, ki so neizogibne tekom vojne. Nadaljni, kot naprimer Stimes, so pograbil še dosti več. Noben teh profitirjev, ki so napravili ina stotine milijonov dolarjev, pa se ne obotavlja sprejeti dar iz nemške zakladnice, ki znaša dvanajstih par sto milijonov zlatih mark.

Ta pripomba se tiče 700 milijonov zlatih mark, katere je plačala nemška vlada ruhrskim industrijalcem kot odškodnino za izgube, katere so baje jetnik tekom franc. zasedanja Ruhra.

"Vorwaerts" pravi, da morajo biti številne, navedene v prospektu Thyssena, zanesljive, ker so jih premostrili ameriški izvedenci. V tozadevni oceni se je glasilo, da predstavlja vrednost Thyssenovih podjetij in posestev tisoč milijonov zlatih mark. To svoto bi bilo treba vzeti v roke, če bi se hotelo kupiti vsa poslastva Thyssena ter zgraditi industrijalna podjetja, katera kontrolira njegova tvrdka.

Seveda se mora pri tem vzeti vpoštevedanje mednarodne stroške dela in materijala.

lo ter predložilo v plačilo. S tem je prišla več kot enkrat v zadrede narodna zakladnica.

Ministrski predsednik je rekel, da po njegovem mnenju to ne zadostuje, da se prepreči beg kapitala iz dežele. Ko so ga obdolžili, da ne more tega preprečiti, je izjavil:

"Predložite nam formulo in z veseljem jo bomo sprejeli". Pretel je z zapornimi kaznimi, ki se skušajo izogniti plačevanju dohodninskega davka na eksportirani kapital. Obljubil je, da ne bo vlada povzročila infacije denarne vrednosti in pozval je vse Francoze, naj prenehajo prodajati franke ali francoske vrednostne listine na inozemskih trgih.

Rekel je, da je sedanja kriza le izključno posledica francoskega pomanjkanja zaupanja, zakar pomanjkanje pa ni nobenega povoda, kajti vladni dohodki tekom meseca januarja so znašali petsto milijonov frankov več kot v istem mesecu preteklega leta.

Konečno je tudi rekel, da se mora tudi Francija vrniti k zlatemu standardu.

Morilec šestih oseb se je obesil.

V Sing Singu se je obesil morilec šestih ter tako ušel električnemu stolu. Zapustil je trideset pisem.

Strah pred električnim stolom je dovedel v smrtni hiši v Sing Singu nahajajočega se in dva in štirideset let starega Williama Forda do tega, da je izvršil samomor v trenutku, ko ga ni nikdo stražil, Ford je bil spoznan krivim, da je dne 15. oktobra leta 1923 zažgal leseno hišo na 19. cesti v Bath Beach. Tekom požara je izgubilo življenje šest ljudi, med njimi njegov tast, George Keim, s katerim se je bil spl. Takoj je bil aretiran kot osumljen požiga in umora, ker je policija izvedela, da je živel v kregu s svojim tastom in da je večkrat izjavil, da bo nekega dne poravnal račune s starim.

Dne 24. oktobra je vprizoril v Raymond St. policijski postaji samomorilni poskus, ko si je skušal prerezati žile na zapestju s pomočjo klinke. Ko je obvezal zdravnik rano, je rekel:

— Zopet bom poskusil, kakor hitro se bo mudila nadaljna prilika in stavim, da bom imel v takem slučaju boljši uspeh.

Prilika je prišla včeraj zvečer. Na smrt obsojene stražijo noč in dan, z izjemo časa približno dveh minut po večerji, ko odnese dotični paznik posodo v kuhinjo. V kolikor je znano, ni tekom tega časa še noben jetnik poskusil porabiti ta kratki čas, da se izogne električnemu stolu. Ford pa je vprizoril poskus, ki se mu je tudi posrečil Fordova celica se je nahajala med celicama Joe Diamonda in John Farine, ki sta obsojena na smrt radi znanega brooklynškega roparskega napada ter dvojnega umora.

Njegov paznik je zapustil celico, da odnese posodo v kuhinjo, potem ko je videl, da je legel jetnik na posteljo. Ko se je po dveh minutah vrnil, je videl Forda viseti. Oddal je alarm in Forda so našli še živega, a je umrl pet minut pozneje.

Ford je bil obsojen na temelju okolišnih dokazov ter je vedno trdil, da je nedolžen.

Smrtno obsodbo je pred tremi tedni potrdilo apelacijsko sodišče ter bi moral umreti v električnem stolu v noči 19. marca. Vedel je, da je zapadel smrti ter očitno čakal na priliko, da konča svoje življenje. V celici so našli tride-

Nemški poljedelci zahtevajo varstvo.

Nemški poljedelci zahtevajo varstven tarif za svoje proizvode. — Pravijo, da jim sedanja politika škoduje.

BERLIN, Nemčija, 17. febr. — Zveza nemških poljedelcev, ki se je zbrala tukaj na konvenciji, zahteva varstven tarif. To zahteva je podrobno obrazložil predsednik konvencije, grof Kalkreuth.

Konvencija zahteva nadalje soglasno z danes sprejetim sklepom sestavljenjem nove, z državnim zborom zvezane zbornice, koje namen naj bi bilo dostojno zastopati vse duševne, kulturne in gospodarske skupine Nemčije. Sedanji sistem ene zbornice prepušča formuliranje zahtev posameznim organiziranim skupinam, namreč političnim strankam, ki ponavadi mislijo le na svoje lastne interese, s popolnim izključenjem državnih obzirov.

Nadaljna resolucija zahteva zmanjšanje števila uradnikov, da bo mogoče olajšati breme davkov.

Konvencija, na kateri so bili zastopani številni staro-Prusi in prevladovali so stare državne barve se je izrekla tudi proti Dawesovemu načrtu z izjavo, da ni nudi nemškemu narodu obljubljenega sistema gospodarskega sporazuma in da je prinesel sistem militaristično nadvlado nasilja.

Odklonitev amandamenta

BOSTON, Mass., 17. febr. — Senat države Massachusetts je s tri in tridesetimi glasovi protienemu odklonil zvezni amandament za reguliranje otroškega dela.

set pisem, dva med njimi naslovljena na wardena Lawesa, druga pa na liste in prijatelje v Brooklynu. V pisemih na Lawesa je zahteval svojo nedolžnost ter dolžil okrajnega pravdnika Doda, tla ga je tiral v smrt. V pisem se glasi:

— Prisegam pred Bogom, da sem nedolžen, a če moram umreti, bom umrl od svoje lastne roke. Nikdar ne bom sedel na električni stol. Dodd me je zasledoval ter me proglasil krivim, mene, nedolžnega človeka. Poslužil se je krivih prič, da me spravi na električni stol za zločin, katerega nisem izvršil.

— Umrljem srečno in s čistjo vestjo. To je boljša usoda kot čaka Doda.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$17.50 2000 Din. — \$34.80 5000 Din. — \$86.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 1000 dinarjev računamo posebej 15 centov za poštino in druge stroške.

Raspisila na zadnje pošte in izplačuje "Poštini čekoval urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.50 500 lir \$22.75

300 lir \$13.95 1000 lir \$44.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.

Raspisila na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljkatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Liram sodijo ni stalna, menja se večkrat in se spreminja; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega računa po ceni tistega dne, ko nam pride poslasti denar v roko.

POŠILJATVE PO BRZOŠAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.-

Donar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

52 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4887.

V. M. Garšin.

Nadežna Nikolajevna.

I.

Že davno sem hotel napisati svoje spomine. Čuden vzrok me sili, vzeti pero v roke: nekateri pišejo svoje memoare zato, ker vedo povedati mnogo zanimivega v zgodovinskem oziru, drugi zato, ker žele še enkrat preživeti svoja srečna mladostna leta; tretji zato, da bi spletkarili in opravljali že davno umrle ljudi, sebe pa opravičili vsled "davno pozabljenih krivic". Jaz nimam niti enega teh vzrokov. Sem še mlad človek; historij nisem pisal in tudi ne videl, kako jih pišejo; da bi opravljal ljudi in opravičeval samega sebe, nimam vzroka. Še enkrat preživeti srečo? Bila je tako kratka — in njen konec tako strašen, da mi spomini na njo ne delajo veselja — o ne!

Zakaj mi jih vendar neprestano šepeta v uho neznan glas, zakaj se vlečejo v temi, ko se ponoči zbudim, mimo mene znane slike in osebe, in zakaj vzplamtiti tisti blede obraz, stega roke in mu grozi in besnost zastavlja dih, kadar se pojavi, kot oni dan, ko sva si stala s krvnini sovragom z obrazom v obraz nasproti.

Ne morem se ločiti od svojih spominov in čudna misel me je obšla. Mogoče bi se jih znebil, če bi jih napisal — Mogoče me tedaj ostavi v miru pust v miru umreti. To je oni čudni vzrok, ki mi sili pero v roke. Mogoče bo kdo prebral ta spis, mogoče tudi — ne. Malo me zanima to. Zato mi je tudi mogoče, da se ne opravičujem pred svojimi bodočimi čitatelji, niti ne radi izbire teme tega spisa, ni malo zanimive za ljudi, ki so navajeni baviti se, če ne s svetovnimi, vendar vsaj z društvenimi vprašanji, niti ne radi oblike povesti. Resnica je: hotel bi, da te vrste prebere oseba, no, ta me ne bo obsodila. Drago ji je vse, kar se tiče mene. Ta oseba je moja sestrčina.

Čemu je danes tako dolgo ni? Tri mesece je že, odkar sem prišel k sebi po onem dnevu. Prvi obraz, ki sem ga uzel, je bila Sonja. In odtekel preživlja z menoj vsak večer. To ji je postalo nekaka služba. Kraj moje postelje sedi, ali pa na velikem naslonjaču, kadar moram jaz sedeti; razgovarja se z menoj in čita glasno časnike in knjige. Zelo jo pa čez, da sem ravnodušem pri izbiri čtiva in jo prepustim njej.

— Glej, Andrej, v „Vestniku Evrope“ je nov roman: „Ona je mislila, da to ni tako“ —
— Dobro, draga, čitala bova „Ona je mislila, da to ni tako“ —
— Ta roman je spisala miss Hey. —
— Dobro, dobro —

In začne čitati dolgo povest o nekem mister Skriplu in miss Gordon in po prvih dveh straneh upre vame svoje velike, dobre oči in reče:

— Ni dolgo; „Vestnik Evrope“ vedno skrajšuje romane.
— Dobro, dobro. Poslušam.

— Ona nadaljuje čitanje obširne povesti, ki si jo je izmislila gospodična Hey, a jez zrem na njen sklonjeni obraz in ne poslušam povesti. In včasih mi na onih mestih romana, kjer bi se bilo po mnenju gospodične Hey treba smejati, dušijo gorke solze v grlu. Ona odloži knjigo, me pogleda s pronicavim in bojazljivim pogledom in mi položi svojo roko na čelo.

— Andrej, mili moj, zopet — No, bo že, bo že. Ne plakaj. Vse mine, na vse človek pozabi, govori ona v tonu, v kakršnem teši mati dete, ki se je pobilo na čelu. In četudi mine moja bol še le tedaj, kadar mine življenje, se bom vendar umiril.

O, moja draga Sonja! kako cenim tvojo žensko nežnost! Naj te blagoslovi Bog in naj se črne strani v začetku tvojega življenja, ki je vpisano na njih moje ime, sprejme v radostno povest o sreči! Samo naj ne bo ta povest podobna dolgočasni historiji miss Hey.

Zvonce! Končno vendar! To je ona, pride v moje temno, za duhlo sobico, prinese duh svežosti, prekine molk s prijazno besedo in je vse svetlo in svoje lepoto.

II.

Mater se ne spominjam, a oče mi je umrl, ko mi je bilo štirinast let. Moj varuh, daljni sorodnik, me je odpeljal na eno izmed petrograjskih gimnazij. Po štirih letih sem končal to šolo. Bil sem popolnoma svoboden; varuh, človek, zaposlen v svojih velikih podjetjih, je pokazal svojo skrb zame samo s tem, da mi je dajal toliko denarja, kolikor ga je po njegovem mnenju človeku treba da ne strada. Seveda dohodek ni bil velik, vendar me je obvaroval pehanja za kosčkom kruha in mi dovoljeval izbrati si pot za bodočnost.

Ta pot je bila pa že davno izbrana. Že pred štirimi leti je bilo moje največje veselje, baviti se s svinčniki in z barvami, a koncem svojih gimnazijskih študij sem znal že povsem dobro risati in sem brez velikega truda stopil v akademijo umetnosti.

Sem li imel talent? Sedaj, ko je gotovo, da ne stopim nikdar več k platnu, mi je mogoče nepristransko motriti sebe kot umetnika. Da, imel sem talent. — Ne mislim zato, ker so tako govorili prijatelji in znanci, ne radi tega, ker sem tako hitro dovršil tečaj v akademiji, ampak zavoljo onega živega čustva, ki se je javljalo vsakokrat, kadar sem započel delo. Človek, ki ni umetnik, ne more čutiti težkega in sladkega vznemirjenja, ki z njim prikratk pristopi k novemu platnu, da bi na njem vpo-dobil svojo misel. Človek, ki ni umetnik, ne more čutiti pozabljenosti vsega, kar ga obkrožuje, kadar je duh poglavljen v delo. Da, imel sem talent in morda bi postal odlični portretist.

Glej, na stenah vise — moja platna, študije in skice, nevdorostne, započete slike. Evo in jno... — Treba bi poprositi sestrnico, da jo odnese v drugo sobo. Ali pa ne; treba jo je obesiti k nogam nad moje ležišče, da bo gledala neprestano name s svojimi žalostnimi, kazen prorokujimi očmi. V sinji obleki, beli čepici z veliko trobojno kokardo na strani, z gostimi, valovitimi prameni temnokostanjevih las, padajočimi skozi šive bele čepice, gleda name ko živa. O, Šarlota, Šarlota! Ali naj blagoslovim ali preklinjam oni trenotek, ko mi je padlo na um, tebe slikati?

Bezsonov je bil vedno proti temu. Ko sem mu prvič povedal svojo namero, je zmajal z rameni in se nezadovoljno nasmejal. — Vi ste neumneži, gospodje ruski slikarji — je rekel. — Malo imate svojega. Šarlota Corday! Kaj vam je do Šarlote? Se li morete živeti v oni čas in ono dobo?

Mogoče je imel prav... A mene je ta francoska junakinja tako zanimala, da sem jo hotel na vsak način slikati. V naravnih velikosti sem jo hotel slikati, samo, stoječo pred gledalci, oči uprte pred se; odločila se je že za svoji čed — prestopke, in to odseva z njenega obličja: roka, ki nosi smrtni udarec, visi sedaj še slaba, nežna, odražajoča se na temno-sinji suknjeni obleki; čipkasto ogrinjalo, zavazano navzkriž, odkriva nežni vrat, ki se bo že jutri vlekla uo njem krvava črta... — Pomnim, kako se njen obraz izklesal v moji duši... Njeno zgodovino sem prečital v neki sentimentalni in mogoče lažnjivi knjigi Lamartinov; iz lažnjivega patosa brbljavega in na svoj jezik in stil ponosnega Francoza je prav dobro izšla čisto jasna slika deklice, fanatkinje.

Prebral sem o njej vse, kar sem le mogel, pregledal par njenih portretov in se odločil, napraviti njeno sliko.

Prva slika liki prvi ljubezni obvladuje vso dušo. V sebi sem nosil ta porajajoči se obraz, zamišljal najmanjše podrobnosti in končno prišel do tega, da sem si z zaprtimi očmi jasno predstavljal Šarloto.

A ko sem je slikati v srečnem strahu in veselim vznemirjenju, sem naenkrat naletel na težko in nepričakovano zapreko: modela nisem imel.

Pravzaprav jih je bilo dovolj.

Izbral sem si, kakor se mi je zdelo, najboljše izmed onih, ki so se v Petrogradu bavile s tem poslom in marljivo začel delati. A, moj Bog! Kako malo je bila ta Ana Ivanovna podobna prikazni, ki se mi je predstavljala tako jasno, kadar sem sklopil oči. Prekrasno je stala, premenila se ni vso uro, in z dobro vestjo je zaslužila cel rubelj, čuteč največjo zadovoljnost v tem, da je mogla stati odeta in se ji ni bilo treba slati do golega.

— Kako je lepo, stati oblečena! A oni drugi gledajo, gledajo in te vso preiščejo z očmi! Je prvi dan povedala z vzdihom in lahno rdečico na licu.

Šele pred dvema mesecema je namreč postala model in se se ni mogla privaditi svojemu poslu. Ruske deklice se menda ne bodo nikdar mogle privaditi temu.

Naslikal sem njeni roki, ramena in stas, a ko sem prišel do obraza, se me je lotil obup. Mehak, mlad obraz z malo zavirnim nosom, do-brodušnimi sivimi očmi, zaupljivo in dosti otoplo gledajočimi izpod povsem okroglih obrvi, je uničil moje sanje. Teh brezizraznih, mehkih potez nikakor nisem mogel preobraziti v oni obraz. Tri ali štiri dni sem se trudil z Ano Ivanovno, dokler je naposled nisem odpustil. Druga modela ni bilo in odločil sem se za to, česar ne bi bil smel v nobenem slučaju: Slikati obraz brez modela, na pamet, „od sebe“, kakor pravijo umetniki.

Odločil sem se zaradi tega, ker sem jo videl živo pred seboj. A ko se je začelo delo, so čopci odleteli v kot. Mesto živega obraza je nastala nekaka shema. Ideji je manjkalo mesa in krvi.

Snel sem platno s stojala, postavil ga v kot, da je bilo na lice obrnjeno proti steni. Neuspeh me je silno porazil. Spominjam se, da sem se celo prijel za lase. Zdelo se mi je, da ni več vredno živeti. Zamisliti si tako divno sliko, o kakko je bila lepa v moji fantaziji, a ne imeti moči, da bi jo naslikal. Vrgel sem se na posteljo in poln boli in obupa sem se trudil, da bi zaspal.

Spominjam se, kako je nekdo pozvonil, ko sem se počel dremati: pismonoša je prinesel pismo od Sonje. Veselila se je tega, da sem zamislil tako veliko in težko delo, in se žalostila obenem, ker je tako težko najti primeren model. „Ali ne bi mogla jaz, ko dokončam svoje študije? — Počakaj še pol leta, Andrej,“ — je pisala — „in potem pridem k tebi v Petrograd, pa boš lahko mene naslikal, ako boš, deset Šarlot. Seveda... če je le v meni troha slinosti z njo, ki sedaj obvladuje tvojo dušo, kakor pišeš.“

Sonja ni prav nič slična Šarloti. Nikomur ne more zadati ran. Raje jih leči, in to dela naravnost divno. I mene bi ona ozdravila... če bi bilo to mogoče.

(Nadaljevanje prihodnjici.)

Mikroskopična dopisnica.

„Mesagero“ poroča: Prejeli smo dopisnico, ki jo je s prostim očesom napisal prof. N. D'Urso, lepopisec, ki se baš mudi v Rimu. Obsega 260 vrstic, 11 tisoč besed, 54.980 črk. Napisana je zgodovino črne gore, zaljubljenе pesmi, povesti, legende in pesmi črnogorske, življenje Petrovičev, kraljice Helene, kralja Viktorja Emanuela III., njuna poroka itd. Prof. D'Urso je specialist v mikroskopični pisavi. Na neki drugi dopisnici je napisal zgodovino svojega rodu od začetka do Humberta I., na drugi strani, kjer je potna znamenja in naslov, pa je napisal tretji spev Dantejevih Vic. Pred D'Ursom je bilo mogoče napisati na navadni dopisnici največ 3000 besed.

Pojar.

V poslopju španskega tajnika J. Perica je izbruhnil požar, in sicer v sobi na hlevu. Zgorelo je okoli 300 kvintalov sena. Škoda na orodju in zgradbi je tudi velika.

Pisatelj proti kralju.

Najboljši španski pisatelj Blasco Ibanez je v svojih spisih razkrinkal kralja Alfonza. V Franciji ni dovoljeno žaliti poglavarjev tujih dežel. Kot tožnik proti pisatelju nastopa špansko poslanstvo. Na Francoskem baje ni sodnika, ki bi Ibaneza obsodil.

Špansko poslanstvo je vložilo na francoskem ministrstvu zunanjih zadev in obenem tudi pri pravosodnem ministru tožbo proti slovitemu španskemu romanopiscu sen. Blascu Ibanezu. Blasco Ibanez je izdal knjigo „Alfonz XIII. razkrinkan. Vojaški teror na Španskem.“ V tej knjigi je brezobzirno udaril po španski vladarski dinastiji ki je brez vsakega poudara postavila generala Primo de Rivera, nesposobnega in nadutega častnika, na diktatorsko mesto. Knjigo je prevedel v francosčino Jean Louvre, založila pa jo je znana knjigarna Flammarion. Kmalu zatem je bila knjiga prestavljena v angleščino in je istočasno izšla v Londonu in Newyorcu.

Francoski državni pravdnik je takoj po vložitvi tožbe začel preiskavo tako proti avtorju, kakor proti prevajalcu in založniku in kriminalnega dela. Francoski tiskovni zakon iz l. 1881. pravi namreč v svojem 36. lenu sledeče: „Javno razžaljenje poglavarjev tujih držav se kaznuje z ječo od treh mesecev do enega leta in z globo od 100 do 3000 frankov ali pa samo z eno izmed navedenih kazni.“

Sodnik je sklical razpravo na 13. januarja, toda se ni mogla vsiti, ker se je Blasco Ibanez opravičil, da je bolan.

Vest, da toži špansko poslanstvo v Parizu pisatelja Blasca Ibaneza, je po vsem kulturnem vsetu vzbudila veliko pozornost. O poteku razprave bomo še poročali. Za danes naj navedemo zanimivo interpelacijo francoskega poslanca Pavla Laffonta, bivšega državnega podtajnika, na ministrskega predsednika Herriota v zadevi obtožbe g. Blasca Ibaneza. Ta interpelacija je pomembna posebno zato, ker stoji zanj francosko javno mnenje, ki se ostro izraža zlasti z opozicijskimi in nevtalnim časopisju. V interpelaciji pravi Pavel Laffont med drugim: „V čast svoje domovine upam,

Koledar za leto 1925.

Še nobeno leto nismo Koledarja tako naglo prodajali kot ga letos. Skoraj sleherni, ki ga je naročil, nam sporoči, da je z njim nadvse zadovoljen. Vsebuje dosti aktualnih člankov, lepih povesti ter nasvetov, ki pridejo prav vsaki gospodinj.

Nadalje vsebuje kratko zgodovino priseljevanja v zadnjih petdesetih letih ter natančno besedilo nove priseljeniške postave.

Globok in mnogo odkrivajoč je tudi članek „Svet bodočnosti“. Kdor hoče imeti Koledar, naj ga takoj naroči.

da Blasco Ibanez ne bo obsojen. Prepričan sem da se v vsej Franciji ne bo našel sodnik, ki bi izrekel makar najmanjšo kazneni prostemu možu, ki je bil med vojno eden izmed najgorenejših zagovornikov špansko-francoskega prijateljstva, ter tako dal zadoščenje tistim, ki so bili v istem času naši najhujši nasprotniki. (Mišljen je seveda kralj Alfonz XIII. sam in njegova vlada — Op. Ur.) Sploh se mi zdi silno čudno, da je izmed vseh držav kjer je izšla mala Ibanezeva knjizica morala biti baš demokratično Francija prva in edina, ki je začela preiskavo radi razžaljenja veličanstva.“

Kdaj je človek najinteligentnejši?

Nedavno se je vršila debata o vprašanju, v katerih letih ima človek največjo inteligenco. Večina strokovnjakov je odgovorila, da je za pravilno razsodbo treba razločevati ljudi po raznih poklikih. Glasbeniki, slikarji, kiparji so proizvajali svoja najglasovitejša dela, ko so bili še prav mladi. Veliki zumitelji so napravili največja odkritja v tridesetih letih starosti. Ljudje, ki so delali na principih parnih strojev in na pripravah vodne sile, so bili izpod 25 let. Izumitelj prvega šivalnega stroja je bil 25 let star, dočim so brežični telefon iznašli ljudje v 30. letu. Ko je Edison izumil prvo električno svetilko je bil istotako 30 let star.

Pisatelji morajo počakati nekoliko dalje, da dosežejo vrhunec ustvarjanja, šele okrog 40—45. leta se povzpnejo do vrhuna.

Industrijalci in trgovci morajo temeljito spoznati svet, zato so najspodobnejši v 50. do 55. letu življenja. Iz istih razlogov dosega državni in diplomatske najboljše uspehe v 60. letom starosti. Potemtakem ni mož nikoli prestar, da bi ne bil več poraben, ako ni za drugo rabo več, po postane — diplomat.

Vrgla se je pod vlak in ostala nepoškodovana.

Iz Pordenone v Italiji poročajo, da se je vrgla 17-letna Luisa Pasut, potem ko se je skregala s svojim ljubčkom, pod tovornim vlakom s samomorilnim namenom. Strojevodja je dekle prepoznal in takoj se je ustavil, da ga ne bi prevozila. Strojevodja je končno ustavil vlak in mislil, da najde z železniškimi tovariši, ki so bili obveščeni o dogodku, deklino truplo razmesarjeno. Ali glej, čudo! Koncem vlaka je stala Luisa Pasut sicer silno prestrašena in solzna, toda popolnoma nepoškodovana. Ležala je na sredi proge in vlak se je ni dotaknil. Spravili so jo domov.

Še par podrobnosti o Ledererju.

Oblasti so zbrale proti Ledererju in njegovi ženi dosti obtežilnega materiala. Policija je preiskala vse lokale, kamor je Lederer zahajal. Morilec je nevarno zbolel. Njegovo ženo so preoblekli v jetnišnici.

Iz Budimpešte poročajo k aferi Lederer sledede podrobnosti:

Čim delj traja preiskava proti Ledererju in njegovi ženi, temveč obremenitelnega materiala prihaja na dan. Bivši policijski uradnik Julij Zsigmond je ovdal po četih slučaj umora bogatega tvaričarja Stefana Voerese ki je bil pred štirimi leti zverinsko umorjen od neke plavalase žene, za katero se tedaj ni moglo doznati, kdo je. Ker je morilka govorila nemški ter se opis tudi v ostalem strinjala z znanostjo Ledererjevne žene je verjetno, da ima umor na vesti nadporočnikova soproga. Budimpeštanska policija marljivo nadaljuje preiskavo in se trudi,

di, da bi zadevo kolikor mogoče razčistila. V vseh kavarnah, kamor je zahajal Lederer, so bile izvršene preiskave, da se dožene, s kom je nadporočnik občeval in o čem je z ljudmi najraje govoril.

Izza požunskih časov se neomnožene Mici Schwarze je prišlo na dan dejstvo, da je poznejša Ledererjeva žena občevala v Budimpešti tudi z nekim dozevnim generalom, ki ji je služil za maskiranje njenih tajnih namenov. Lederer leži še vedno bolan na skrlatni, njegovi ženi pa so v zaporu nadelj jetniško obleko. Seveda je ženska sprva protestirala, končno pa se je le morala vdati in odložiti lastno toaleto.

V vodnjaku se ponesrečil.

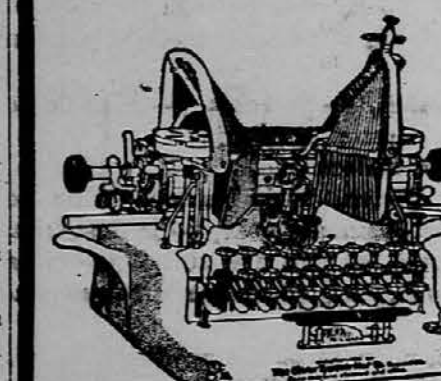
O tragični smrti Janeza Zalokarja poročajo:

V Preserju je te dni pri kopanju vodnjaka smrtuo ponesrečil tesar Janez Zalokar iz Mengša. V globočini 12 metrov je z gramozom napolnil veliko železno posodo nako so jo zunaj čakajoči po žici potegnili navzgor. Ko je bila posoda že blizu vrha, se je utrgala žica in posoda z gramozom je Zalokarju padla na glavo. Nerečni Zalokar je bil takoj mrtev. Ponesrečenec je bil 36 let star. Bil je vester in štedljiv delavec. Šele pred par leti se je vrnil iz ruskega vjetništva.

VABILO na MAŠKERADNO VESELICO

katero priredi Društvo Marije Pomagaj, štv. 121, K. S. K. J. v soboto, dne 21. februarja, 1925, v dvorani sv. Jožefa, na 36 Danube Street, LITTLE FALLS, N. Y. Vstopnina za vsako maskaro kakor tudi za moške je 25c. Žene in dekleta vstopnine proste. RAZDELILLO SE BO TUDI NEKAJ NAGRAD ZA NAJLEPŠE IN NAJGOREŠE MAŠKARE. Ujladno ste vabljeni vsi tukajšnji Slovenci in Slovenke, da se udeležite te zabave. Za dobro postrežbo bo preskrbljeno. Toraj na svidenje v soboto zvečer, dne 21. februarja O D R O R.

Posebna ponudba našim čitateljem

Prenovljeni pisalni stroj "OLIVER" \$20. Strešlico va slovenske črke, č, š, ž — \$25.00

"OLIVER" PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI.

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Takoj lahko vsak piše. Hitrost pisanja dohite v vaajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

33 Cortlandt Street New York, N. Y.

Nove pošiljkatve knjig.

Prejeli smo veliko zanimivih in poučnih knjig in jih prodajamo po označenih cenah.

Po teh knjigah smo imeli mnogo vprašanj, zato ne odlašajte z naročilom, da katere ne zmanjka, predno dobimo vaše naročilo.

Z naročilom pošljite potrebno svoto bodisi z money ordrom, v znakah ali gotov denar v svarovanem pismu na:

GLAS NARODA, 82 Cortlandt St., New York

Prečitajte pazno oglase o novih knjigah.

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

POUČNE KNJIGE:

Kneippov domači zdravnik	\$1.25
Naša zdravila	.50
Sadje v gospodinjstvu	.70
Zbirka domačih zdravil z opisom človeškega trupla	.75
Najboljša slovenska kuharica z mnogimi slikami, obsega 668 strani	5.00
Slovensko nemški besednjak, (Wolf-Pietrčnik) — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 1888 strani	10.00
Nemški slovenski besednjak, (Wolf-Cigale), — 2 trdo vezani knjigi, skupaj 2226 strani	7.00
Jugoslavija, 3. zveski, zemljepisni, statistični in gospodarski pregled in — Zgodovina SHS, 3. zveski, zgodovinski podatki Jugoslovanzov in Slovanov sploh na Balkanu. Zelo zanimivo za vsakega Jugoslovana	3.25

Mi plačamo poštnino.

